

Antonije Iszakovics

Egy nap két éjszakája

(Befejező rész)

A zászlóalj menetoszlopa a templomudvar kerítése mellett sorakozott. Az első század állt az élen. Tekunica ásítva megjegyezte:

— Friss hó esett az éjjel, Nidzsa.

— Betemeti a nyomokat.

— Minden nyomot azért nem tud betemetni, — szólott Tekunica és Vukicára sandított.

— Nyugodtnak látszik.

— A nők mindig nyugodtak.

— Mind egyformák.

— Nézd csak azt ott, mintha az egész világ az övé volna.

Pávle lóháton érkezett és mosolyogva nézett a szemébe mindenkinek. Amikor a századhoz ért, odakiáltott:

— Megkivántátok-e már a mozgást?

— Attól függ, milyen a kilátás, — vetette oda Tekunica.

Pávle megsarkantyúzta a lovat és valamivel arrébb megint kiáltott:

— Harmadik század, indulj!

Szarkák röppentek fel a templomudvar tölgyfáiról.

— Nidzsa, tudod-e, mi lesz ma éjjel?

— Nem tudom.

— Újév.

— Katolikus?

— Persze, a hivatalos, ami szerint az éveket számoljuk.

— Itt is bevárhattuk volna. Szép ez a falu.

— Lyukas a templomtornya.

— Hát aztán, biztosan repülőtől.

— Kezünkre járt az a repülő. A háború után mi nem építünk templomtornyokat. A gyár, az lesz a templom.

— Majd építenek az emberek, — szólott Nidzsa. — Azt hiszed, az állam talán adott valamit erre a templomra?

— Azt nem tudni, — mondta Tekunica.

— Indulj és figyelj az összeköttetésre, — mondta egy partizán Tekunica mögött.

— Hej, Nidzsa, úgy szeretem a felszabadított városkákat: villanyvilágítás, járda. Szeretnék már sima úton járni, egy kis betont látni. Kóház, érted?! Asztal is van, meg szék is, és porcellántányér. Ez a mi bádogcsajkánk olyan mint a sapka. Valódi ételt nem is lehet enni belőle.

— Mit támadunk? — kérdezte Nidzsa.

— Nem ismerem ezt a terepet.

— A köpenyem egészen rongyos, — jegyezte meg közömbösen Nidzsa.

— Nekem meg a ruhám. Soha az életben nem voltam ilyen rongyos.

— Milyen cigarettát kaphatunk most?

— Majd meglátjuk.

— Ezek meg éppen Újévkor házasodtak — szólott hirtelen Nidzsa.

— Újév előestéjén, — javította ki Tekunica. — Úgy viselkednek, mintha semmi sem történt volna.

— Hát hogy viselkedjenek?

— Persze. Sajnálom, hogy gyorsan elválasztják őket.

A menetoszlop gyorsan haladt.

— Látod ezeket a szőke és barna tarkókat? Egynéhány közülük a hóban maradt majd, — szólalt meg újból Tekunica.

— Ne mondj ilyeneket.

— Mégis úgy lesz. Nézd csak őket. Mindegyiket sajnálom. Ha tudnám, melyiken a sor, visszaengedném a faluba. Dehát ez sem ér semmit. Valakit úgymint eltalál a golyó. És minden tarkó egyforma, csak a haj színe más. Gondolkoztál-e már erről?

— Igen.

— Mikor így menetelünk, úgy-e?

— Igen, ilyenkor.

Mindketten elhallgattak.

Pávle ide-oda billeg a ló hátán. Fülét kicsípte a hideg és igyekszik mélyebbre húzni rövidre nyírt szőrmekucsmáját. Bajsa alatt még most is érzi az indulás előtt fogyasztott alma illatát.

Első reggeli ténykedését a zászlóaljban a bizonyos fölényes férfimosollyal fűszerezte. Bőkezűen, hetykén osztogatta ezt a mosolyt, de egyre inkább érezte, hogy szerep az egész, aminek semmi értelme sincs. Kissé nyomorultnak is tartotta magát emiatt.

Most felemelkedett egy kicsit a nyeregből és megeresztette a kantárszárat.

A szél jeges öleléssel szorongatta a menetelőket. Az út mentéről fekete madarak röppentek. Pávle megrázkódott, kiegyenesedett a nyeregben és aggódva vizsgálta a közelben menetelő harcosokat, vajjon észrevettek-e rajta valamit. Azután megint összecuklott, gondolatai eltávolodtak és most már nemcsak homlokát ráncolta, de egész arca elborult.

A ló letért az ösvényről és a hóba süppedt. Pávle dühösen irányította vissza a menetoszlopba. Közben azon csodálkozott, hogy oldalt már ennyire megritkult a hó.

„Vukica gyalog megy.”

Pávle felrezzent álmodozásából és dohányos doboza után nyúlt fagyos ujjai-
val. Seholy futárszolgálatos, akinek átadhatná a lovat.

„Mit is támadunk?”

Pávle megfordult. A ló hátából meleg gőz párolgott. A mögötte haladó partizán feje fehér törülközőbe volt bugyolálva.

A menetoszlop lefelé ereszkedett, itt már kevesebb volt a hó, enyhébb tájra érkeztek.

Soha ütközet előtt nem volt ilyen bizonytalan, mint most. Rendszerint reszketés fogta el, amikor indultak, de az nem volt ilyen. Mindig szigorú volt menetelés közben, megkövetelte, hogy gyorsabban lépkedjenek, ellenezte, hogy megálljanak és pihenjenek. Számára már körülbelül akkor kezdődött az ütközet, amikor elindultak. És most, rajtacsípte önmagát, hogy lovaglás közben nem erre gondolt. Igyekezett kimagyarázni magát, titkolni rettegését, Vukicáért. Tompán ismételtette: a golyó nem válogat. Aztán önmagára is haragudva leszált a lóról és átadta a futárszolgálatosnak.

Eppen egy ösvény mellett állt, a menetoszlop mellette vonult. Menet közben Tekunica megkérdezte:

— Pávle elvtárs, túl vagyunk-e már az út felén?

— Igen.

— Nekem egy kicsit hosszúnak tűnik.

— Annál jobb.

Vukica komoly pillantást vetett rá menet közben.

Pávle követte teknitével és úgy tűnt neki, hogy nadrágban kissé testes. Elképzelte lábait, nyári szoknyában. Féltekenyen pillantott a Vukica mögött haladó katonára és megvárta, míg a menetoszlop elhaladt előtte. A zászlóalj élére ment és nyakát nyújtogatva igyekezett elkapni egy-egy fürtöt Vukica hajából. Türelmetlenül várta a kis kanyarokat, hogy meglássa Vukica arcélét is, valamivel többet a vállából és talán egész lábát. Ez a játék egyre inkább szórakoztatta és egyízben úgy tűnt neki, hogy a kanyarból Vukica is visszanéz rá. Az első század politikai biztosa visszafordult:

— Hogy kerülsz te ide, észre se vettelek?

— Persze, mert te mindig ábrándozol, — felelte Pávle elégedetten. — Menet közben mindig türelmetlen vagyok, többször is változtatom a helyemet a menetoszlopban. Így gyorsabban múlik az idő.

— Én meg ezt a komeszári első helyet unom.
 — Ti, komeszárok, ti vagytok a forradalom papjai.
 — Úgy van, mondta szívélyesen a komeszár. — Minden forradalomnak vannak papjai.
 — Mi a helyzet a században? — kérdezte hirtelen Pávle.
 — Rendben van minden...
 — Mit szólnak a katonák?
 — Egyelőre nem mondanak semmit, de azt hiszem, nem tetszik nekik.
 A politikai biztos másra akarta terelni a beszélgetést:
 — Tudjuk-e, mekkora a helyőrség?
 — Bizonyos adataink vannak, de nem hiszek bennük, — válaszolt Pávle unottan.

Az éjszaka leple gyorsan eltakarta a menetoszlopot. Pávle előresietett, hogy megnézzze, miért álltak meg. Több harcos fáradtan a hóba rogyott. Visszaérkezett az előőrs és jelentette, hogy a komp a folyó túlsó oldalán van. Elhatározták, hogy valami vízimalmot keresnek, ahol csónakot szereznek.

Pávle idegesen topogott s a víz fekete tükrét nézte. Nem úgy tervezték, hogy itt ennyit kell várakozniok.

— A város innen balfelé fekszik?

— Igen, rövid félóránnyira, — felelte egy paraszt.

Komor várakozás kezdődött megint. Pávle szeretett volna rágyújtani, de csak valami magokat rágcsált helyette, amit véletlenül talált a köpenye zsebében. Vukicát akarta felkeresni, de Milos hozzálépett.

— Ha majd támadunk, te az első századdal indulj!

Az első század harcosai óvatosan ugráltak be a kompba. Amikor az utolsó partizán is a kompon volt, Pávle megkérdezte:

— Itt van mindenki?

— Mindenki, — válaszolt Tekunica.

— Tekunica, te mindig gyorsan elkészülsz a válasszal, — mondotta Pávle.

— Nem tehetek róla, gyorsan jár az eszem.

A komp elvált a parttól, Pávle a másik oldalra ment és leült a padkára, Vukica mellé. A sötétben megfogta a kezét.

— Vigyázz magadra, kicsike, — súgta.

— Te is vigyázz.

Pávle jobban megszorította Vukica kezét és így ültek egymás mellett mindaddig, míg a komp gyenge ütődéssel a másik parthoz nem ért.

*

Az első század rajvonala enyhe lejtőn ereszkedett le. Pávle is a rajvonalba haladt és örült, hogy az első századdal lehet. Léptei azonban nem egészen biztosak. Tudta, hogy most egészen addig haladnak így, amíg a sortűzek meg nem állítják őket. Már megszokták a sötétséget, és tudták, hogyan kell ügyesen megközelíteni az ismeretlen városokat. Veszélyes dolog az ilyen hangtalan partizántámadás. Csörtet a rajvonala és halad előre. Ha lehet, egyetlen lövés nélkül vonulnak be a városba.

— Pávle kissé feljebb tolta szőrmekucsmáját.

— Nidzsa, látod-e már a várost? — kérdezte halkán Tekunica.

— Nem látom.

— Miért fejlődünk ilyen korán rajvonalba. Nem rókára vadászunk.

— Bunkerek vannak az első lejtőn.

— Csöndesebben, — figyelmeztette őket Pávle.

— Nidzsa, súgta Tekunica — látod, Pávle is velünk van,

— Úgy is kell.

— Persze, hogy úgy kell.

— A rajvonalon parancs futott végig — állj! Pávle Milost kereste.

— Várnunk kell még, még nem érkezett el a támadás ideje. Valamivel korábban érkeztünk, — mondotta a parancsnok.

Pávle leült a hóba.

— Elfáradtál?

— Kicsit.

— Kezd ködösödni.

— Az a jó.

A domb felől sűrű köd szállt hirtelen a völgy felé.

Pávle a hóban ült, fejét térdére hajtotta. Azt hitte, hogy a többiek valahol el-
tévedtek. Most először kívánta, hogy visszatérjenek.

— Ideje, hogy induljunk, — szólalt meg Milos.

— Nem hallatszik semmi, — felelte Pávle, a helyettese.

— Valakinek indulnia kell, talán ők is miránk várnak.

Halkan csörtet a rajvonal megint előre. Pávle nehezen lépked és Vukicát ke-
resí tekintetével. Most meglátta karcsú alakját, amint a rajvonal élén halad. Titok-
ban lázadott az ellen, hogy ennyire előre engedték.

A ködfátyol szakadozni kezdett és a rajvonal harcosai itt-ott elöbukkantak a
szürkületből. Pávle menetelt és oly fáradtságot érzett, mintha nehéz álomból ébredt
volna. Lent a völgyben, a város felől sortűzek ropogtak.

Egyszer csak felbukkant valaki a ködből, Pávle előtt. Pontosan feléje botorkál.
Azután csak a lábait látja Pávle, mintha törzs nélkül baktatnának. Most meg csak
a csizmákat. Az alak megáll, megtörli homlokát. Gomolyog a köd, most csak a tör-
zset látja, a nyak egy részét, fej és láb nélkül. Száll a köd a levegőben, az alak
egyre közeledik, mint valami nagy, üres láda.

— Te látsz valamit? — kérdezte Pávle a mellette haladó harcostól.

— Látok. Kísértet nem lehet, — feleli Tekunica, — a marxizmus ilyesmit
nem ismer.

„Akkor nem tévedtem”, — gondolja megkönnyebbülve Pávle és halkan paran-
csot ad:

— Feküdj!

A ködből felbukkant egy katona.

— Ki vagy?

— Miki egér.

— Miki egér előre! — parancsolja Pávle.

— Tökrészeg, — mondja Tekunica.

Hajadonfőtt, fegyvertelenül lép feléjük a domobrán-katona. Tőle már az első
szavak után megtudják, hogy a bunkerek elé érkeztek.

Pávle egy csoporttal megkerült néhány farakást és az első bunkerba rontott.

— Miki egér! — ordította Tekunica lövésre kész puskával.

Tizenegy-két domobrán-katona felemelte a kezét.

Az egész erődövegetet rövidesen elfoglalták. Mintegy ötven fogoly állt egy
csoportban. Javarészüket teljesen részeg.

— Sohasem hittem volna, hogy ily könnyen elfoglaljuk a bunkereket, — je-
gyezte meg Nidzsa.

— Tudják ezek, hogy mi az Újév, — tette hozzá Tekunica.

A köd oszladozni kezdett és a sötét, szűk völgyben — mintha láthatatlan zsi-
negen lógnának — nyolc utcai lámpa fénye bukkant elő.

A tűzértség dühösen löni kezdett. A bunkerek előtt a térséget szórta lövedékei-
vel. Pávle egyszerre elkiáltotta magát:

— Első század utánam! Roham az ágyúkra!

A rajvonallal nem törődve, kis csoportokban rohamoztak a partizánok az
ágyúk tűzpiros torka felé. Mennél közelebb jutottak az ágyúkhöz, annál biztosab-
ban érezték magukat.

— Mit jelent az, hogy Miki egér? — kérdezte Nidzsa Tekunicát, miközben egy
kerítéssel másztak át.

— Alighanem a jelszó. Most majd meg kell változtatniok.

— Ezt tudom, de...

— Talán valami történelmi személyiség önáluk, — mondotta gyorsan Tekunica.

Átfutottak valami cserjésen, a föld sokhelyütt kopár volt. Futás közben néhány
ház mellett haladtak el, aztán deszkabarakok és bádoggkerítések következtek. Az
égbolton át ágyúgolyók röpködtek. Pávle szétverte a bádoggkerítést, de hirtelen a
hóba bukkott. Nagy robbanás zaja hasogatta a fejét. Körültekintett, felemelkedett a
hóból és önkéntelenül is hangosan meg akarta kérdezni, hol van Vukica.

— Nem hiányzik senki a századból?

— Senki — felelte egy hang a sötétből.

Ismét ropogtak a fegyverek. A bádogról visszaverődik a hang. Pillanatokra megvilágosodik a templomtorony. Pávle egy szakasszal átlépte a kerítést és elrendelte, hogy állandóan gépfegyverezék az ágyú személyzetét.

Kürtszó harsant a folyó túlsó partjáról.

— Támadnak a kozariaiak. Rohamra! — kiáltja Pávle.

Futás közben világosan látta a rohamsisakos katonákat az ágyúk körül, amint megzavarodva futkároznak...

Gyorsan elfoglalták az ágyúkat is. Pávle kimászott a lövészárokból.

— Nidzsa megsebesült.

— Vukica! Gyere, kötözd be, — kiáltott Tekunica.

Pávle jóleső pillantást vetett Vukicára.

Elgondolkozva áldogált aztán az ágyú előtt és söpörgette a havat a faburkolatról. Előtte csillogtak a város fényei a csöndben. Arra gondolt, vajjon merre járhat a többi zászlóalj és miért csak ők rohamozzák a városkát?

— Miért álltatok meg? — kiáltotta Milos szigorúan. — Elfoglaljátok az ágyúkat, aztán megálltok... Pávle, az emberek együtt yannak, előre hát, a városba!

Odarohant az első század parancsnoka. Jelentette, hogy ellenséges rajvonal fejlődik a templom felől.

Pávle megkérdezte:

— Elvitték a sebesültet?

— Igen.

A holdfényben felbukkant előttük az ellenséges rajvonal. Igen nagy ívben közeledett, szinte az első század hátába került. A század sietve húzódott vissza az ágyúk mellé...

Csoportokban álltak a partizánok a nagy homokdombok mögött. Majdnem az egész zászlóalj itt gyülekezett. Milos és Pávle a foglyokat hallgatták ki.

— Vezessétek el őket, — parancsolta Milos.

Amikor egyedül maradtak, Pávle megkérdezte:

— Mit tegyünk, egyedül támadjunk? A kozariaiak egyelőre csak trombitálnak.

— Igaz, semmit sem hallunk, de a helyőrséget megzavartuk, — mondotta Milos.

— Vukica, Vukica, — hívta valaki az ápolónőt.

— Hol van Vukica? — kérdezte Pávle.

— A sebesültnél.

— Nincs ott, láttam, amikor Nidzsát elvitték.

— Abban a házban maradt.

— Senki sem látta.

— Vukica, — kiáltotta Pávle. Szétvetett lábakkal, vállára terített köpennyel állt ott. A hó lassan hullott alá, a századra és a sötét homokbuckákra.

*

Az utca már nem havas. A lámpák fénye itt-ott síkos sártengerre világít. A kihalt járdán csak Vukicáék léptei visszhangzanak. Vukica megáll egy pillanatra, de a tiszt rendreutasítja. Baloldalán katona halad, feszesen fogja puskáját. A puska végén nedves szurony fénylik.

Vukica nyugodtan mérlegeli a helyzetet. Miért is maradt feleslegesen a házban?...

... A sebesültet gyorsan bekötözte, de a mosdótál megtelt vérral és ki akarta mosni. Az asszony azt mondta, csak hagyja, majd ő. De Vukica nem hagyta, mire az asszony tejet melegített neki. Vukica sietve szedelőzködött. A sebesülteket már elvitték. Felhőrpintette a tejet és kilépett a házból. Az ágyúk felé vette útját. És ott esett fogságba...

A síkos járdán lépkedve ezt gondolja: micsoda két éjszakája ez egy napnak!

Balfelől katonák vonulnak. Vukica számolja őket. Sokan vannak. Nem számít, hiszen a város szélén teljes a csend. Az övéi visszavonultak.

— Erre, — figyelmezteti a tiszt.

Tócsákat kerülnek meg, kivilágított pékműhely előtt haladnak el. Egy lisztesképű katona megkérdi:

— Mi ez, főhadnagy úr?! Zsákmány?

— Zsákmány, — válaszolja a Vukicát kísérő katona.

A lisztesképű belépett a pékműhelybe és Vukicát hirtelen megcsapta a friss tészta illata. Egész nap semmit sem ettek. A nemrégén fogyasztott tej ízét most undorítónak érezte.

Félhomályos szobába kísérték. Szörnyen nyikorgó falépcsőkön másztak fel ide. Ő és a katona előbb hosszú ideig várakoztak az ajtó előtt. Azután kinyílt az ajtó és a tiszt behívta. Kis előszobán mentek át. Két katona talpraugrott. Megint várni kellett. Két tábori telefont látott a mocskos asztalon.

*

Üres szobában, az ablak mellett ül Vukica. Az ór a kálvha mellett áll lábhoz-tett fegyverrel. Az ablakokat itt is függöny takarja. Az éjszakát szeretné nézni Vukica és nem a molyette naftalinszagú függönyöket. A padló piszkos, réseiből százlábú bogarak másznak elő. Főttkukoricát rágcsál a katona, és a kukoricaszemek kemény, sárga héja a fogaira tapadt. Ezt köpködi, szívja állandóan.

„Hát tényleg vége mindennek? Azt mondtad, „kicsikém, vigyázz magadra”, s a komp halk ütődéssel a parthoz ért. Tudom, te most összeszorítod nagy fogaidat. Ne csinálj ostobaságokat, ne... És semmi, de semmi sem marad abból az éjszakából. Egy paraszt alszik most abban a szobában. Ki az a paraszt? Nem is láttam soha. Alszik...”

Páncélvonat robogott az ablak alatt, az ablaküvegek megremegtek.

„Lehetetlen, hogy nem látlak többé soha. Pávle, egy sortűz és megszűnök élni... Ő, én nagy gyereke, úgy szeretném, ha vinnél karjaidban... Szerettem nagy tenyeredet, az egész arcom elfér benne. Senki sem tudja, milyen gyengéd tudsz lenni, csak én. Mindenki azt hiszi rólad, hogy durva vagy.

Hol vagytok ti most? Bizonyára fázol nagyon, úgy-e? Az erődöknél vagytok talán? Ó, Pávle, miért nem engedtem... miért vagyok ilyen. Komorodjál el most is, aztán mosolyogj megint!”

Vukica arrébb tolta székét. A katona abbahagyta a csámcsogást. Szakadt kesztyűjét vizsgálta. A falépcsőn nehéz csizma léptei csikorogtak. Az udvaron begyújtott mótör berregett. Vukica vizet kért. A katona egy kopott kancsót tölt eléje az asztalról.

— Hideg van, — mondta.

Vukica az ablak felé nézett. Léptek hallatszottak.

— Teljes a csend. Ez azt jelenti...

Vukica csak legyintett és a pokróc rojtjait bámulta.

„Dehát miért nem támadja a barakokat az a harmadik század?”

*

Pávle előtt ágyúlövések csapódtak be és a rövid, vörös fénypásztákban tisztán látta a legázolt hávat a templomudvarban. Sok lábnyomot látott egytömegben, s ezek aztán szétváltak, jobb és balfelé.

Az ágyúk ismét dörögtek, és Pávle a robbanások rövid fénysugaraiban Vukica lábnyomait kutatta.

„Miért nem rohamoz a harmadik század, a barakokon át? Hiszen a deszkát könnyű kifeszíteni...”

Újból dörögnek az ágyúk, forrósodik a levegő. Egyszerre csak, a templomudvarban, pontosan ott, ahol egy apró lábnyomot vélt látni, kézigránát robbant és nagy fekete legvezőt rajzolt a hóba.

„Valaki mégis áttört a barakokon... Lehet azonban, hogy a barakon át hajították a kézigránátot. Miért nem támadnak, hiszen puha az a fa?

A homokrakás előtt így buzdítja a harcosokat:

— Elvtársak, neki az ágyúknak, és aztán át az utcán!

— Az első század dobja el a puskáit, nem kellene. Kézigránátok, csak kézigránátok és óéppisztolyok! Ha megindulunk, csak előre. Végig előre! Lármát akarok, ordítózást, elvtársak. Ezren vagyunk, ezren, ne felejtsetek el!

Újból felhangzott az ágyúdörgés, a forróság ismét eloszlatta a ködöt, s ott, ahol fekete tölcserő ásott a gránát, egy halott katona feküdt.

Pávle felemelkedett, valaki hátulról meghúzta a kabátját. A hó hullott, a kucsmára, a géppisztoly asyára...

„Előre, mindenáron előre. Egy halott katona fekszik a gránát-tölcsérben. A harmadik század áttört a barakokon!”

Pávle kínjában leszakított két gombot a köpenyéről.

„A rajvonal mindig meggörnyedve tör előre, de a sortűz, az égő ostor.”

„Nem bírnak velünk, az égő ostorok. Érdekes, harcközben mindenki verejtékezik. Ágyúk, megeszlek benneteket. Vukica, bizonyára hallasz már benünket, mindannyian jövünk, jövünk!”

Az ágyúk megint bömbölni kezdtek. És a legkisebb gránát-tölcsérben egy újabb halott katona fekszik.

Pávle ismét felemelkedett és futásnak indult. Maga mögött hallotta fáradt bajtársainak lihegését.

Zöldfényű rakéta világította meg a templomtornyot. A rajvonal az ágyúkhöz ért...

...Pávle elsütötte az ágyút. Borzalmas robbanás rázta meg az utcát. Kiáltozva, a kerítések átugorva, a házakat megkerülve, szörnyű fegyverropogtatással rohamoztak a szétszórt partizán-csoportok a város közepe felé.

Az utca közepén vas csörömpölése hallatszott. A letompított zöldfényű lámpa alig világította meg a mozdony kerekeit.

— Páncélvonat.

— Várj, csőreveszem.

Pávle idegesen lökte hátra géppisztolyát, amely zavarta.

Az imbolygó lámpa fénye két kopár hársfát világított meg. A sötétből előbukkant a mozdony eleje. Sivított. Pávlenak úgy tűnt, hogy túl szomorúan sivít. Alvása recsegett, zötyögött, az úttest pedig remegett belé.

— Tűz! — ordította Tekunica.

Az ágvú a mozdonyal szemben állt.

— Még nem.

A mozdony közeledett. Pál megrántotta a kanócot. A mozdonyból sűrű fehér gőz tört elő. Felhorkant, mint valami vadállat és a zsiros vízcseppek egészen az ágyúig fröccsentek. A kerekek alól víz folyt, a mozdony hasában pedig vasdarabkák csörömpöltek. A hátsó vagonokból gépfegyverek. Pávle, szinte önkívületben, vagy tíz ágyúgolyót küldött a vonat felé.

Néhány perc múlva ott állt a vonat a város közepén, némán, szétverve, inkább a belső robbanásoktól, mint az ágyúgolyóktól megviselve. A közeli házak ablakából nem maradt semmi.

Vukica a falépcsőkön feküdt. A kanyargó lépcsőfokokon csipője kissé elferdült, feje a hóna alá bújt. Haja beborította egész arcát. Pávle csak állt előtte, könnyei összekeveredtek az olvadó hólével. Mögötte Tekunica bújt meg ijedten. Ő volt az első, aki sietve levette sapkáját.

(Fordította: B. S.)